

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 22a (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO IV.

LJUBLJANA, MAJ 1934.

ŠTEV. 3.

Jubileji treh jednot v Ameriki.

Letos in lansko leto obhajajo v Združenih državah Amerike tri največje in najstarejše podporne jednote (bratovske skladnice) svoje jubileje, in sicer Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota svojo 40 letnico, Jugoslovanska Katoliška Jednota svojo 35 letnico in Slovenska Narodna Podporna Jednota svojo 30 letnico svojega obstanka. Prva ima svoj sedež v Jolietu pri Chicagi, druga v Ely Minn. in tretja v Chicagi.

Vsaka teh treh jednot ima v desetletjih svojega obstanka prav zanimivo zgodovino in ogromno dobro delo za podporo naših izseljencev za seboj. Zato ni čuda, da je članstvo jubileje svojih ljubljenih organizacij proslavilo sicer skromno, vendar pa na kar si-jajnejši način.

Te jednote so podporna društva, zavarovalnice za težki čas bolezni in še težji čas smrti izseljencev. Izseljenci v tujini, sredi tujega sveta, so kmalu spredvideli, da si morajo sami poskrbeti za se, za čas bolezni in smrti, ako hočejo dobiti kako pomoč. Tujina jim ne bo pomagala. Zato so se začeli družiti v društva vzajemne samopomoči, ki so se potem združila v eno organizacijo, „jednoto“. Z mesečnimi prispevki in prireditvami so si polnili svoje blagajne, iz katerih so dobivali in še dobivajo ob času bolezni dnevno bolniško podporo, ob smrti poskrbe pa za vdove in sirote.

Vse te organizacije so šle v teh letih skozi več težkih kriz in preizkušenj, ki so pretile ugonobiti delo in žrtve mnogih let. Vendar so jih srečno premagale in vstrajale.

1. Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota je najstarejša. Bila je prva, katero so si ustanovili ameriški Slovenci. Ustanovitelji so jo postavili na strogo katoliško podlago in ji dali na pot obstoja za nalogo ne samo skrb za bolniško in smrtno podporo, temveč tudi za ohranjenje sv. vere in narodnosti med ameriški Slovenci. Zato so sprejeli v svoja pravila tudi točke, ki urejajo versko in narodno življenje svojih članov po naselbinah. Opravljanje vsakoletne velikonocene dolžnosti in katoliški zakon je ukazano članom pod kaznijo izključenja. Ravno ti dve točki sta nezmerno veliko koristili našemu slovenskemu življu v tujini. Skoro vse slovenske župnije tam so se ustanovile iz teh društev, zato nosijo zvečine imena društev, ki so jih dosegla. Za župnijami so prišle tudi slovenske osnovne šole, kjer se izseljenska mladina vzgaja v narodnem duhu in zavednosti. Ta društva so dosegla tudi slovenske dvorane in društvene domove po naselbinah, kjer se goji slovenska skupnost in društvo. Ogromne so vsote, ki so bile potrebne za ustanavljanje teh župnij in šol in za njih vzdrževanje. Toda vse to so naši katoliško zavedni izseljenci radevolje in neprisiljeno žrtvovali za svojega Boga in svoj narod.

2. Jugoslovanska Katoliška Jednota je sicer nastala pri nekem prepiru s K. S. K. Jednoto, kjer so se zbrali zlasti rojaki, ki so hoteli biti nekoliko prostejši glede svojih verskih dolžnosti. Organizacija je ohranila katoliško ime in smer, vendar bolj dano na prosto voljo svojemu članstvu. Pred leti je nastal v organizaciji hud boj, da bi se bilo ime „Katoliška“ izpustilo. Vendar starejše članstvo, zvečina sami verni katoliški izseljenci, so se s toliko odločnostjo uprli temu, da je organizacija ostala vsaj po imenu še katoliška. Tudi ta organizacija je izvršila med ameriški Slovenci ogromno dobrega dela kakor gmotno, tako tudi versko in narodno.

3. Slovensko Narodno Podporno Jednoto so ustanovili taki, ki niso hoteli imeti pri svoji organizaciji nikakih verskih namenov, temveč samo gmotne in narodne, bolniška in smrtna podpora in narodna misel. Počasi so pa pri njej dobili nadoblast možje socialističnega prepričanja in nazora. Danes je organizacija popolnoma socialistična in, žalibog, tudi protiverska, vsaj njeno glasilo dnevnik „Prosveta“, je tako. Vendar pa je tudi v tej organizaciji še dosti vernih Slovencev, ki so pri organizaciji radi podpore. Dasi je ta organizacija povzročila med ameriški Slovenci ogromno versko škodo, zastrepila cele naselbine s protiverskim duhom, nemore se ji pa odrekati tudi ogromnega dobrega dela, ki ga je izvršila. Danes je to številčno in finančno največja in najmočnejša slovenska podporna organizacija. Voditelji te organizacije so kazali vsikdar in še danes kažejo največ podjetnega duha in duha napredka. Jednota ima svojo veliko tiskarno v Chicagi, je edina, ki je izdajala veliko knjig, brošur, in publikacij, in sicer — žalibog — samo za socialističen pokret med delavstvom, je edina, ki izdaja svoj lastni dnevnik „Prosveta“. Sploh ako bi jo sodili po tem, kakor se vidi od daleč tu iz domovine, je to najbolj vsestransko agilna in delovna organizacija med našimi izseljenci. Od tod si morda smemo tu doma razlagati dejstva, da je danes največja v članstvu in blagajni. Silno pa obžalujemo njeno socialistično tendenco, še bolj pa njeno protiversko delovanje, ko vendar v tujini ni bilo treba tratiti ne časa, ne energije in ne denarja za boj proti veri, proti cerkvi, ki ji ne eno ne drugo ni bilo prav nič nevarno, in je s tem svojemu članstvu in ameriškim Slovincem tudi neizmerno škodila. Koliko nepotrebnih in škodljivih prepиров med ameriški Slovenci je to povzročilo! Upamo pa, da bo mlajši rod, ki bo prevzel vodstvo te organizacije, že toliko ameriškanski, da bo strpljivejši, da bo opustil vsak fanatizem, in delal pri Jednoti samo za gmotne in slovensko narodne koristi kakor med svojim članstvom, tako med ameriški Slovenci sploh.

Mi vsem tem organizacijam za njih jubileje častitamo in se jim v imenu celega naroda tu doma iskreno zahvaljujemo za vso ogromno finančno podporo, katere je bila ta leta v obilni meri deležna tudi domovina.

V milijone dinarjev gre namreč podpora, katero so člani teh jednot zapustili svojcem tu doma in je prišla sem v domovino. Marsikako solzo so tudi tu doma obrisali z oči vdov in sirot, marsikako slovensko družino rešili propada in ji ohranili streho nad glavo in kruh in mizo.

V. P.

„Če greš na tuje ...“

Tako je naslov brošure, katero je izdal Škofijski izseljenski sklad Ljubljanske škofije. Knjižico so spisali gg. prelat dr. Fr. Grivec, dr. Alojzij Odar in P. Kazimir Zakrajšek. Knjižica je namenjena našim ljudem, ki odhajajo zdoma kamorkoli na tuje, ali tu doma, ali izven države. Vsebina knjižice je: 1. Kako pojdi? Nasveti našemu človeku, ki se odpravlja zdoma. „Ljubi domek, če ga je tudi samo za bobek“ so rekli Slovenci, ki so ljubili svoj dom in se bali tujine. Doma so ostali, doma pridno delali in doma si skušali pridelati vsakdanjega kruha. Blagoslovljen je kmečki stan, najboljši je in najbolj gotovo osreči človeka. Blagor mu, ki se tega zaveda! Koliko prevar in razočaranj si prihrani. Zato, slovenski kmet, ljubi svoj stan in drži se ga, dokler se ga moreš! Ostani pri svojem plugu, ki je konec konca vendar le najzanesljivejši in najpravičnejši delodajalec. Pri njem si ti gospod, po tovarnah in pisarnah boš pa le hlapec, da, suženj, po službah dekla.“ — Tako piše brošurica v tem članku. — 2. Za slovenska dekleta. Resna beseda našim slovenskim dekletom, ki žele v mesta. Naše Marijine družbe naj bi razširile to knjižico zlasti med dekleti, ki mislijo na tujino, ali ki so že na tujem. — 3. O občevanju z nekatoličani pri verskih obredih. Naši ljudje pridejo v tujini v nevarne verske razmere. V dotiko pridejo z različnimi nekatoliškimi verskimi sektami, ločinkami. Pridejo v kraje, kjer katoliške cerkve sploh ne najdejo. V takih krajih morajo dobro vedeti, koliko se smejo udeleževati verskih obredov drugih ver in koliko ne. Zlasti je važno, da vedo natančno glede krsta, zakona, nedeljske službe božje, kaj in koliko smejo kot katoličani. — 4. Vzhodni kristjani. Kratka zgodovina vzhodne cerkve, cerkvenega razkola. Vsak katolik, ki pride v kraje, kjer je ta cerkev, mora vedeti to kratko zgodovino, mora vedeti, v čem obstoje razlike med njegovo vero in cerkvijo in med to vzhodno cerkvijo. Članek jako poljudno, pregledno in vsakemu razumljivo razloži na kratko te razlike. Stariši, ki imate svoje otroke v takih krajih, pošljite jim to brošuro. — 5. Zapeljive krivoverske sekte (ločine). Članek govori o adventistih, ki se zadnje leto širijo tudi med nami, o „raziskovalcih sv. pisma“ in o „starkatoličanih“. — 6. Društvo za varstvo deklet v Ljubljani. Zlasti ta članek daje brošurici velik pomen prav za sedanje čase, ker seznanja naša dekleta z organizacijo, ki je pred vsem in edino za nje ustanovljena. Vsa slovenska dekleta bi morale dobro poznati to organizacijo, njen ustroj in pomen za nje, če gredo zdoma po mestih ali na tuje. Pa tudi vse matere naj bi vedele za njo in se ji pridružile in ji pomagale vršiti vzvišeno nalogo med našimi služkinjami po mestih, kjer se jih toliko izgubi in propade za celo svoje življenje. „Kolodvorski misijon“, čuvanje nad dekleti po naših kolodvorih, je v resnici velik misijon današnjih dni, pa tudi potreben. Kako po-

treben je, vedo zlasti one plemenite žene in dekleta, ki ga vrše. Koliko nezmerno dobrega store! Koliko naših deklet obvarujejo pred hijenami v človeški podobni, ki preže na nje, zlasti na naizkušena in dostikrat lahkomišljena kmečka dekleta že po kolodvorih. — 7. Zaupniki Družbe sv. Rafaela po večjih mestih naše države in na tujem. Tudi to poglavje dela knjižico v zvestega spremljevalca našemu človeku, ko gre na tuje. — 8. Imenik zavetišč za potujoče ženstvo. Tudi to je silno važno za dekleta na tujem, da ve, kje najde varno prenočišče in zavetišče, ako pride v tuje mesto, komu naj se zaupa, da bo varna, kje naj išče v stiski zaslombe, varstva in pomoči.

Brošurico „Če greš na tuje ...“ prav iskreno pozdravljamo in prav toplo priporočamo vsem, komur je pri srcu naša ženska mladina. Zlasti naše Marijine družbe naj bi jo naročile in jo razširile med svojimi članicami. Pošiljajmo jo tudi našim dekletom in našim izseljencem, kjerkoli so.

Brošurica stane iztis Din 2.—. Naroča se pri Družbi sv. Rafaela (Delavska zbornica) Ljubljana; pri Kolodvorski misijon (Vigred) v palači Vzajemne zavarovalnice nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani.

V pomislek.

Selijo bratje naši se v tujino,
Ponosni fantje in dekleta mlade. —
Pa hrani Jugoslavija zaklade! —
Nam treba ni hoditi tujcem v dnino.

Ozrimo dol se v južno pokrajino!
Še prazne doli širne so livade.
Tam, s pomočjo izdatno naše vlade
Si fant vstanovil dom bi in družino.

Slovenci bi se doli naselili,
Si cerkev, šolo svojo postavili.
To skupna naj bi bila naselbina.

Naj bila bi slovenska srenja, mesto.
Bi z nami obiskavali se često,
Otrok bi ne izgubila domovina. —

Blaž Mavrel.

Dekletom v slovo.

V spomin na prekmurska dekleta, ki so odšle letos v Francijo.

Drage naše ste sestrice!
Poslovile ste se ve od nas,
Vam in meni je čez lice
solza kanila ta čas.

Varstvo božje naj bo z Vami!
Sreča naj se Vam smehljala!
Vez ljubezni naj med nami
se nikoli ne zrahljala!

Blag spomin na Vas ne mine,
če se več ne snidemo;
v gajih rajске domovine
skupaj zopet pridemo.

Blaž Mavrel.

Radoslav Rogina, Avellaneda:

Buenos Aires.

Noč
 ki jim sužnijo
 naša slovenska dekleta.

Luči žareče
 so otemnile
 zvezdá nebeških
 skrivnostni čar.
 Veliko mesto,
 tvoj je dan
 noč in dan!

Palače,
 kot stolpi visoke,
 ki vas je zgradil
 trpin brez strehe,
 kakšno žlahtno družbo
 skrivate v sebi!

Vse v svili,
 vse v srebru,
 vse v zlatu.

In snežnobeke roke
 dražestnih dam,

O veliko mesto bogato,
 blagor ti!

Meni pa je tesno,
 ko gledam po tvojih
 palačah
 in tvojem bogastvu
 in tvojem sijaju
 in trumah Slovencev,
 ki sužnijo tebi,
 in po trumah starcev,
 ki onemogli,
 za tebe izmозgani
 trudni spijo
 — na veredi!

Buenos Aires,
 ti veliko mesto, bogato,
 jaz ti ne kličem blagor,
 ampak — gorjél!

Opomba: Vereda pravijo v Buenos Airesu pločniku all totoarju. — Ponatis iz „Naše duhovno življenje“. Buenos Aires.

Dvoje zelo žalostnih izseljenskih poročil.

Prvo je iz Avstralije. Posnemamo ga po „Novem Iseljeniku“, glasilu ORIS-a iz Zagreba.

Kalgoorlie in Boulder sta največja zlata rudnika v zapadni Avstraliji. Nad 3.000 rudarjev je vsaki dan zaposlenih. Povprečna vrednost zlata izkopanega dnevno znaša do 6.000 funtov šterlingov. V teh dveh rudnikih je zaposlenih tudi okrog 500 jugoslovanskih državljanov, največ Dalmatincev. Ti naši izseljenci stanejo zlasti v Boulderju skupno in tvorijo precej veliko naselbino, okraj mesta za se.

Dne 29. januarja praznuje Avstralija kot angleški dominij državni praznik ustanovitve organizirane državne enote in celote. Kakor vsa druga leta, počivalo je vse delo tudi ta dan in ljudstvo se je zabavalo v brezdelju, kako se je moglo. V italijanskem hotelu „Home Hotel“ je pa nastal mal prepir med Avstralcem domačinom G. E. Jordanom in Claudijem Mattabonijem, uslužbencem hotela. V tem prepiru je pa vročerkvni Mattaboni udaril Jordana in ga pahnil tako nesrečno, da je padel, si razbil lobanjo in nekoliko ur potem umrl v bolnici.

Smrt domačina je bila iskra, ki je zažgala prita-jeno mržnjo domačinov do tujcev in razburila celo mesto. Proti večeru se je naenkrat zbrala velika množica razburjenih domačinov pred Home Hotelom in razbila hotel in ga zažgala. Od Home Hotela se je cela masa ljudi obrnila proti italijanskemu in proti jugoslovanskemu delu mesta in začela tu razbijati po hišah. Vse hiše naših državljanov so razbili in potem zažgali, da je cel ta del mesta do tal pogorel. Naši izseljenci so prestrašeni bežali iz hiš in iz mesta, da

so si režili vsaj življenje. Ko je bilo tu to barbarsko delo končano, obrnila se je vsa masa na mesto Boulder. Polastili so se vseh vozov počestne železnice in se odpeljali tja in sredi temne noči navalili na del mesta, kjer so stanovali tujci. Tudi tu so vse razbili in požgali. Na pol nagi so reveži poskakali iz svojih postelj in zbežali pred razdivjano maso iz mesta, kjer so se po gozdovih poskrili, da so si rešili življenje. Cele tri dni si niso upali iz gozdov nazaj na kraj svoje nesreče, dokler ni prišla straža iz večjega mesta Perth, ki jih je pregovorila, da so se vrnili. Vsi premraženi in se-stradani so se vrnili v mesto. Tu so oblasti naredile hitro zasilne kuhinje in šotore, da so jih spravili na varno. Naši ljudje so izgubili prav vse, kar so imeli. Velikim je zgořel tudi pristradan denar. Več naših ljudi je tam že nad 30 let in so bili že zvesti in navdušeni Avstralci. Veliko jih je šlo v času svetovne vojske prostovoljno v angleško vojsko. Veliko naših je ranjenih, dva sta bila pa ubita.

Ko je masa izvršila to barbarsko delo, stopilo je vse domače delavstvo v petdnevni štrajk z zahtevo, da rudnika takoj odpustita vse tujce. Rudnika sta jim v toliko ugodila, da se bodo morali vsi tujci podvreči posebni skušnji iz angleškega jezika, iz čitanja in inteligence. Kdor ne bo znal angleščine, ne čitati in se ne bo pokazal dovolj „inteligenten“, ga bodo odpustili.

„Novi Iseljenik“ dostavlja: „Mi v Jugoslaviji imamo veliko tujcev, katerih velik del ne zna ne govoriti še manj čitati našega jezika, pa ti vsi uživajo svobodo, zaslužijo velike denarje na našo škodo, pa jih nihče ne preganja. Zakaj? Zato ker smo človekoljubnejši, toraj mnogo kulturnejši kakor so oni, ki preganjajo naš narod v teh daljnih avstralskih krajih“.

Ali nima Družba sv. Rafaela prav, ko neprestano svari pred tujino? Ko trdi, da je tujina grda mačeha naših izseljencev?

Drugo poročilo prihaja iz Buenos Airesa, Argentinija. Poročilo posnemamo po Buenos Airskem „Novem listu“.

Tam je prišla ondotna policija na sled ogromnemu sleparstvu pri banki „Banco Commercial del Plata“, kjer so naši izseljenci in tudi domačini izgubili ogromne svote denarja. Glavna krivca te sleparije sta pa neki Don Tonko Milič, podravnatelj banke, pravi „Stavisky“, in predsednik upravnega sveta, Pedro Pandol Tadić. Prvi je rodом Dalmatinec, drugi rodом Argentinec dalmatinskih staršev. Oba sta tolkla v Buenos Airesu na veliki nacionalni boben.

Don Tonko Milič je še mlad prestopil v židovsko vero, da se je poročil z neko židovko. Že v domovini je večkrat prišel z raznimi sleparijami v nasprotje s paragrafi. Iz Dalmacije je bežal v New York, kjer je ustanovil neko sleparsko jugoslovansko-poljsko banko, katero je pa policija zaprla, ko so prišli na sled njegovim sleparijam. Od tu je prišel v Trst, kjer je živel zelo razkošno, imel krasen avto. Ko so mu tla postala prevročna, je odšel v Francijo, od tu v Anglijo, od tu v Španijo, od tu v Peru, in od tu v Buenos Aires. V Buenos Aires je prišel kot berač. Tu je najprej ustanovil med našimi izseljenci dobrodelno organizacijo „Izseljenska zaščita“ in bil soustanovitelj lista „Slovenski dom“. Toda oboje je propadlo in Slovenci so pozabili nanj za nekaj let. Naenkrat se je pa zopet pojavil med njimi in sicer že kot podravnatelj velike banke „Banca Commercial del Plata“ in kmalu

zopet kot predsednik obnovljene „Izseljenske Zaščite“ in končno kot glavni junak sramotne sleparske afere, ki je razburila vso Argentinsko javnost.

Pedro Pandol Tadić je jugoslovanski naselbini znan kot odvetnik. Tudi on se je izdajal za velikega narodnjaka. Ko ga je policija aretirala v tej aferi, je ugotovila, da je imela z njim že preje opravka in sicer radi sleparstva z doktorskim naslovom. Oglašal je svojo pisarno po jugoslovanskih listih kot vodja pisarne „Slavis“. Marsikateri naš delavec, ki je iskal zaščite svojih pravic pri tukajšnjem sodišču, je nasedel temu sleparskemu doktorju.

Ta žalostni slučaj ni edini v zgodovini našega izseljenstva. Le premnogokrat se je že zgodilo in se še dogaja, da se vrine v naselbine naših izseljencev kak slepar, ki izkorišča zaupanje svojih rojakov v svoje sebične namene. Na stotisoče, da, milijone, so naši izseljenci na tak način že izgubili. Prva desetletja našega izseljenstva v severno Ameriko so polna takih slučajev.

Ta slučaj priobčujemo radi tega, da opozarjamo izseljence vsega sveta, da so skrajno previdni, komu zupajo. Taki-le „rojaki“ so najnevarnejši.

Izseljenci imajo novega ministra.

Naš dosednji minister socialne politike in narodnega zdravja g. Ivan Pucelj je dal dne 18/4. t. l. ostavko in na njegovo mesto je bil postavljen odvetnik in senator g. dr. Fran Novak.

G. minister Ivan Pucelj, kot nekdanj sam izseljenec v Ameriki, je pri vseh prilikah pokazal veliko skrb za izseljence, izseljeniške povratnike in za izseljeniške zadeve sploh. Mi izrekamo g. ministru svojo najlepšo zahvalo z zagotovitvijo, da ga obdržimo v hvaležnem spominu.

Obenem pozdravljamo našega novega ministra g. dr. Fran Novaka, katerega poznamo tudi kot moža dobrega srca, ter ga prosimo, naj posveča v teh težkih časih tudi našim izseljencem svoje zanimanje in naklonjenost.

Izseljenci mu bodo za to gotovo hvaležni.

Izseljevanje v Perzijo.

Raznesla se je vest, da nekdo nabira delavce za Perzijo, pa nihče ne ve, kdo je ta oseba.

Perzijski generalni konzulat v Beogradu je pojasnil, da je naseljevanje, kakor v druge države, tudi v Perzijo zelo omejeno. Pri izposlovanju perzijskega vizuma je predpisano, da mora izseljenec imeti:

1.) Delavno pogodbo delodajalca v Perziji, pod kakimi pogoji sprejme našega rojaka v službo. Take pogodbe mora overoviti perzijski generalni konzulat v Beogradu.

2.) Bančno garancijo, da ima izseljenec dovolj sredstev za potovanje v Perzijo, za preživljanje v Perziji in za vrnitev v domovino.

Nabiralci delavcev morajo imeti za to po § 103 zakona o zaščiti delavcev predpisano dovoljenje ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu.

Pohištvo izseljeniških repatriirancev.

Naši rojaki izseljenci, repatriirani iz Holandije, Belgije in drugih dežel naše emigracije pošljejo v domovino kar cele vagone svojega pohištva. Tovornino plača po navadi družba, pri kateri so delali, skozi do Ljubljane, ter natvezajo pri tem lastnikom, da iz Ljubljane naprej bo plačala pa Jugoslavija oziroma, da je prevoz takega pohištva po Jugoslaviji prost. Toda temu ni tako. Generalna direkcija državnih železnic, komercialno oddeljenje je namreč na tozadevno prošnjo odgovorila, da se ne more odobriti brezplačni prevoz pohištva naših izseljeniških repatriirancev.

Dogodilo se je in se še vedno dogaja, da niso mogli taki izseljeniški repatriiranci v nekaterih primerih plačati tovarnine, radi česar je blago ostalo v železniškem skladišču. K neplačani tovarnini je prarastla še ležarina. Ker so repatriiranci navadno brez sredstev, so begali okoli in prosili za pomoč, da bi rešili prepotrebno pohištvo in obleko.

Po obstoječih predpisih uprava železnice ne sme pod nobenim pogojem izročiti pošiljke predno ni poravnana tovarnina. Potemtakem je ostala tudi vsaka intervencija raznih izseljeniških organizacij brezuspešna.

Za tako prepeljano pohištvo je predpisano tudi carinsko poslovanje. V to svrhu mora lastnik pohištva predložiti carinarnici kolkovano prošnjo, za oprostitev carine. Taki prošnji mora biti priloženo uradno potrdilo občine, kjer se je izseljeniški povratnik nastanil, — sledeče vsebine:

„Podpisana občina potrjuje v smislu razpisa ministrstva financ z dne 27/4. 1921, C. b. 25402, ur. list 56 ex 1921, oz. razpisa z dne 17./7. 1920, št. 45477.

1) da je gosp. stanujoč v in pristojen v prispel dne iz

2) da je bil v let.

3) da obstoji njegova družina iz

4) da je v priloženem seznamu navedena hišna oprava in obleka njegova last, katero prevozi iz svojega bivališča iz v in da je rabil in še rabi hišno opravo in obleko v svojem hišnem gospodarstvu, ter da je smatrati te stvari za selilno blago“.

Stroški dnevne ležarine, za carinsko poslovanje, tovarnino i. t. d. znašajo za pohištvo v teži 800 kg od 500—700 Din. Takim repatriirancem se nasvetuje, da naslovijo pošiljatev na spedijsko podjetje Rajko Turk ali R. Ranzinger v Ljubljani, ne pa na naslov kakega repatriiranca, ki se podaja v kako hribovsko vas, kateremu železnica ne more dostaviti avizo dospelega pohištva.

Vsakdo se naproša, da pojasnuje to vsakemu, ki se vrača v domovino.

Kaj delajo naši po svetu?

Jugoslavija.

Livada pri Uroševcu. — Iskreno se Vam zahvaljujem, za „Izseljenski Vestnik“, ki ga redno dobivam. Jako rad bi postal tudi redni naročnik Vašega lista, a vsled gmotnih, naseljeniških razmer, na žalost, mi ni mogoče. Kakor hitro se mi bodo razmere zboljšale, se hočem definitivno priključiti tej dobrodelni akciji.

V štev. 2. „Izseljenskega Vestnika“ čitam pod „Kaj delajo naši po svetu?“ o takih, ki bi se radi nastanili in po ceni prišli do zemlje po južnih krajih Jugoslavije.

Ker sem podpisani naseljen že tretje leto v okolici mesta

Uroševac (Kosovo), in kot dober poznavatelj tukajšnih razmer, si usojam cenjenim interesentom podati na tem mestu sledeče:

Ob glavni cesti Uroševac—Gnjilane je mnogo vasi, v katerih gospodarijo še Arnauti z jako dobro zemljo, lepimi legami, prikladno za gojenje vinogradov, sadovnjakov, umevno tudi za pridelovanje žita, ki daje ha približno od 20—30 q jako lepe pšenice, rži ali ječmena. Omeniti moram tudi, da krompir, fižol, in sploh vsi drugi poljski pridelki odlično uspevajo.

Ravno pred kratkim se je naselilo v selo Sojevo, 5 km od mesta Uroševac, 8 družin iz Primorskega. Ti so jako po ceni kupili posestva od Arnautov. Ta slučaj upliva sedaj tudi na druge Arnaute, da naravnost silijo v prodajo svojih zemljišč — da bi se čim prej izselili v Azijo. Glede cen, naj navedem le en slučaj izmed onih 8 družin. Posestvo, sestojede iz hiše, gospodarskega poslopja, iz zemlje v obsegu 15 ha zemlje, to je njive, travnikov in gozda, obraščenega z hrastovim drevjem, je družina dobila vse skupaj za 32.000 Din. Ker je bilo omejeno posestvo prodano po setvi, je umevno, da je cela setev pripadla kupcu. Pripomnim, da je bilo na omenjenem posestvu v jeseni obsejane 5 ha zemlje. Ako bi dal 1 ha samo 20 q žita, skupno torej 5 ha à 20 q je to že 100 q žita. Iz tega je razvidno, kako ugodna je bila ta kupčija. Seveda v poštev pridejo tudi ostale razorne njive, ki služijo za druge poljske pridelke, kot: korusa, krompir, fižol itd.

Posestva so pa različna, kakor povsod, so manjša in večja, vsa pa po zelo ugodnih cenah.

Glede zdravstvenih razmer se je večkrat pisalo in govorilo, da vlada tu malarija itd. Toda to ni res. Z veččlansko, še nedorastlo družino, sem tu naseljen že 3 leta, pa še nisem doživel tudi najmanjšega slučaja malarije v svoji družini. Nasprotno podnebje je tu zdravo, sveži planinski zrak, zdrava pitna voda, in tudi zadostno padavin. Vse to so dejstva, ki govore proti takim boleznim.

Z iskreno željo, da bi se semkaj naselilo čim več Slovencev, stojim iz prijaznosti z eventualnimi vprašanji vsakomur na razpolago. — Z odličnim spoštovanjem: Ličen Josip, Livada pri Slatini, p. Uroševac.

„Delavska Pravica“ piše: „Iz rudnika Jerma d. d. v Srbiji nam pišejo:

Razmere, v katerih živimo, so naravnost obupne. Na Vašo intervencijo, ki ste jo izvršili potom centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu, smo dobili izplačan zaslužek za mesec junij in julij 1933. Sedaj pa zopet že devet mesecev nismo prejeli nikakega izplačila. Odšli bi dalje iskat dela k drugim rudnikom, pa nam za to manjkajo sredstva. Tako moramo čakati tu na milost podjetnika, da nam da naš krvavo in težko prislužen denar. Na naše intervencije in prošnje se nam vedno zatrjuje, da se bodo zaslužki izplačali, vendar denarja ni od nikoder. Naprošamo Vas, da zopet pokrenete potrebne korake na centralno tajništvo Delavskih zbornic v Beogradu, da se bo stvar kar premaknila. — Slede podpisi.

V takih razmerah tedaj živijo naši izseljenci. Za svoj težko prislužen denar morajo prositi, kot bi to bila kaka miloščina. Takih razmer, ki nam ogromno škodujejo, naj bi bilo že enkrat konec.*

Banjaluka. — V Vrbaski banovini, v okolici Banjaluke, zlasti v Slatini in nekoliko tudi v Dragočaju je od l. 1925 naseljenih mnogo Slovenskih družin iz bivše Primorske. Zgradili smo si prepotrebno cerkvico, toda, na žalost, je ne moremo izvršiti. Tudi dva zvončica imamo, katerih pa ne moremo plačati. Visita pa na lesenem odru. Duhovnika nimamo, ker ga ne moremo drževati. Pa tudi primernega stanovanja zanj ne moremo preskrbeti. Daleč na okoli ni nobene katoliške cerkve. Najbližja je tri ure hoda oddaljena. Tako smo brez krščanskega pouka, brez duhovne tolažbe, popolnoma zapuščen in versko zanemarjeni. Posebno hudo nam je za našo mladino, ki raste v tako nezdravih verskih razmerah, in ki se bo zato gotovo odtujila veri. Sami si ne moremo pomagati, ker smo ves denar porabili za nakup zemlje, tako da se komaj preživljamo. Tolaži nas samo upanje, da bo v bodoče boljše ko nas bo več. Čim več nas bo, tem lažje bomo napredovali. Zemlje je tu veliko na prodaj, vsakovrstne in po vsaki ceni, od Din 1— za m² dalje. Podnebje je isto kakor v Vipavi, samo da ni toliko burje. Prosim, da objavite ta dopis. Prav lepo prosimo Družbo sv. Rafaela, da nam pomaga, da dovršimo započeto delo pri cerkvi, da plačamo zvonove in priredimo stanovanje za duhovnika.

V Slatini, 5. aprila 1934.

Albelj Edvard, predsednik

Smrekal Alojz, Maks Karševan, odbornika.

To prošnjo prav toplo priporočamo vsem dobrim srcem in prosimo zanje milih darov. Darovi naj se pošiljajo Družbi sv. Rafaela.

Romunija.

Cluj. — Prejetno me je presenetilo Vaše cenjeno pismo. Že nisem upala več na odgovor.

Samoumevno, da mislim mnogo in rada na mojo ljubo, žal, zame zgubljeno slovensko domovino. Primorka sem iz Starega Sela. Moja mati je pa bila Kranjica iz Vel. Loke pri Višnji Gori na Dolenjskem. Tako sem vsaj pol-Kranjica. Že 18 let je preteklo, odkar sem zapustila Gorico, (kjer sem obiskovala šolo „Institut de Notre dame“) in obenem ljubo slovensko domovino. Dasiravno se mi ne godi hudo, je moje srce vedno polno domotožja. Že 18 let nisem slišala mile slovenščine (razven v radiju) in ne govorila. Čudim se, da nisem popolnoma pozabila še pisati. Mene je usoda tako daleč zanesla v tujino in niti upanja nimam več, da vsaj še enkrat stopim na ono, zame sveto zemljo. Radi vojske sem morala zapustiti Gorico. Ker sem bila brez starišev in bližjih sorodnikov, sem bila prisiljena si svoj kruh služiti. Šla sem kot vzgojiteljica v Târgu-Mures na Erdeljskem (takrat še Ogersko). Tam sem spoznala mojega sedanjega moža, ki je bil tajnik v banki. Leta 1918 sem se poročila. Imam dva stroka, sina in hčerko. Prvi obiskuje višjo trg. šolo, druga pa gre v Marjanum v II. gimn. Otroci so v šoli zelo obteženi (njih oče je Madžar). Morajo se učiti romunsko, madžarsko, nemško, francosko in latinsko. Seveda je to pravo trpinčenje. Zelo mnogo jih pade. Samomori so na dnevnem redu. Ta vek, ki pravi, da je vek otroka, ne napravi nič v njegovo korist. Ko pa izvršijo šole, je malo upanja, da dobijo službo.

Tu v Cluju, in gotovo tudi daleč na okrog, ni drugega Slovenca ali Slovenke kot jaz. Jugosl. konzulat je v Bukareštu in v Temešvaru. Žal, spadam pod Ital. konzulat, ker leži moj rojstni kraj pod Italijo.

Cluj (reci Kluz) je zelo staro zgodovinsko mesto. Bilo je prestolnica Matija Korvina, madžarskega kralja. Še sedaj stoje zidovi, s katerimi je bilo utrjeno, polni sledov krtač itd. Še stoji rojstna hiša omenjenega kralja, kjer je sedaj narodni muzej. Na glavnem trgu se dviguje prekrasna cerkev sv. Mihajla iz onih časov, v poznih gotiki zidana. Prebivalci so tu po vojski Romuni v množini, prej so bili Madžari, mnogo Judov je tu in Malorusov. Skozi mesto teče Samoš, manjša reka, ki pa je spomladi, ko kopni sneg, zelo nevarna. Krasna je okolica z visokimi gorami. Cela dežela je pa prava zakladnica z dragočinstvi, ki leže v zemlji, ki so zlato, srebro, železo, sol, žveplo in zdravilne vode. Tukajšnja kopalšča so po celem svetu slavna. V temnih gorskih gozdovih živi medved. V zimi pa je volk resna nevarnost za prebivalce vasi. Tudi tukaj je težko živeti. Davki so ogromni. Dela malo. Nikjer ni zadovoljnosti. Zelo bogata dežela, — pa komu?

Pošiljam Vam ta opis kraja, kjer živim, mogoče Vas bo zanimal. Srčne pozdrave vsem Slovincem.

Földes Jenőné roj. Ban Enni.

Nemčija.

Pojasnilo rudarjem iz Nemčije. Onim našim rudarjem, ki so se vrnili iz Nemčije, predno so bili tam upokojeni:

1. Onim, ki so že pridobili pravico na rento v Jugoslaviji in Nemčiji sorazmerno letom članstva pri odnosni bratovski skladnici ter prosijo za rento (pokojnino) tu in tamkaj:

Dogodili so se v zadnjem času, primeri, da se v Jugoslaviji upokojeni rudarji, ki so prejeli rento (pokojnino) tudi pri bratovski skladnici (Knappschaft) v Nemčiji pritožujejo, češ, da jim v Nemčiji niso začeli plačevati rente z dnem, ko so izpolnili po zakonu predpisane pogoje (življenska doba, leta članstva, itd.), niti z dnem, ko so v Jugoslaviji vložili predlog za upokojitev, odnosno z dnem, ko so bili v Jugoslaviji upokojeni, temveč mnogo pozneje, tako, da so nekateri izgubili po več mesecev, celo po pol leta.

Glasom prisilne naredbe (Notverordnung) z dne 8. decembra 1931, § 7 del V, pogl. IV, se pričinja renta zaračunavati in nakazovati v izplačilo s prvim dnem tistega meseca, ki sledi mesecu, ko se je stvil zadevni predlog pri bratovski skladnici v Nemčiji. Če je torej kdo stvil predlog, na izplačilo rente n. pr. v januarju, se mu bo renta začela izplačevati s 1. februarjem, če tudi je že mnogo popreje imel pravico nanjo. Ta postopek je iz pravnega stališča zakonit, ker čim nastopi primer, da ima zavarovanec pravico do rente, priznava bratovska skladnica ene kakor druge države zavarovancu one datjve, do katerih ima pravico po zakonu tiste države (primer § 18, odst. 3. pogodbe o socialnem zavarovanju sklenjene med Jugoslavijo in Nemčijo). Pogodba ne vsebuje nobene določbe, po kateri bi bilo smatrati predlog na rento, ki je stavljen v Jugoslaviji, pravno-veljavno stavljenim tudi za zavarovanca v Nemčiji.

Naši rudarji, ki so pridobili pravico do rente (pokojnine) v Jugoslaviji in zbog prejšnjega članstva v Nemčiji tudi do pokojnine v Nemčiji, morajo v izogib včasih večmesečne izgube na renti obenem, ko prosijo za rento v domovini, vpslati predlog za rento še v Nemčijo tisti okrožni bratovski skladnici, kateri so zadnji čas pripadali in, če jim ta okrožna bratovska skladnica (Bezirksknappschaft) ni znana, državni rudarski skladnici (Reichs-Knappschaft v Berlin-Wilmersdorf, Niederwaldstrasse 17-21), ki bo predlog odstopila pristojni bratovski skladnici okrožja. Obenem naj nemškemu zavodu sporoča, da mu bo v. a. potrebne listine poslala pristojna jugoslovska glavna bratovska skladnica po završitvi svojega pokojninskega postopka.

Kot dan stavljenega predloga velja torej dan, ko je prošnja pripelala okrožni ali pa državni bratovski skladnici (Knappschaft).

Potrebne listine (dokazila) se morajo predložit priključiti. Če se pa pri presojanju predloga izkaže, da potrebne priloge v celoti ali delno manjkajo, zavarovanec glede pričetka izplačila rente ne bo trpel nobene škode, ker zadevno prihaja v poštev, i. predlog za izplačilo rente.

Priloge za Knappschaft morajo biti prevedene na nemščino, prevodi pa uradno overovljeni.

2. Rudarjem, ki so bili člani rudarske blagajne v Nemčiji pa so se prostovoljno ali prisiljeno vrnili domov.

Tisti rudarji, ki doma niso na takem poslu, ki je zavarovanju zavezan, si očuvajo v Nemčiji dobljene pravice samo na ta način, da plačujejo v Nemčijo prispevke (popreje priznalne prispevke po čl. 22 odstavka 2 pogodbe med našo kraljevino in Nemčijo z dne 15. 12. 1923 leta) Ko preneha obveznost zavarovanja, se pravice iz zavarovanja pridobljene v eni izmed obeh pogodbenih držav ne očuvajo s plačevanjem priznalnih prispevkov bratovski skladnici druge države, v tem primeru je treba plačevati prispevke v Nemčijo pristojni okrožni rudarski blagajni (Knappschaft), katere član je bil naš rudar naposled.

Iz tega sledi, da morajo oni, ki so bili zavarovani pri bratovski skladnici v Nemčiji in Jugoslaviji, pa danes niso na poslu, ki je zavarovanju obvezan torej niso niti člani blagajne, niti še niso dopolnili čakalne dobe, morajo plačevati v obeh državah priznalne prispevke, da si ohranijo odnosne pravice.

Tudi s tem, da opravlja takšen bivši rudar zavarovanju sicer obvezan posel, vendar ne rudarsko delo, ne očuva svojih članskih pravic, ki jih ima pri bratovski skladnici, temveč mora le-tej še posebej plačevati priznalne prispevke.

Toliko bolj so dolžni plačevati priznalne prispevke v Nemčijo oni rudarji, ki v domovini niso našli dela, ki bi bil zavarovanju obvezan.

Kar se tiče priznalnih prispevkov, je v Nemčiji nastopila važna sprememba z zakonom z 7. decembra 1933. Ta zakon je odpravil počevši s 1. 1. 1934, § 76 RKG, ki je določal priznalne prispevke. Za že omenjene primere pride v poštev § 31 tega zakona, ki za očuvanje pravic iz zavarovanja mesto dosedanjih priznalnih prispevkov odreja dobrovoljne prispevke. Njih višina še ni določena ter jo bo odredilo Ministrstvo Dela v Berlinu, ki ima nalog izdati k zakonu z dne 7. decembra 1933 izvršilne odredbe (potrebne spremembe in prilagoditve k prejšnjim zakonom v smislu določbe § 39 zakona).

Rudarji naj vlagajo svoje prošnje za priznanje pokojnine iz naslova službenih let, ko so bili zavarovani pri nemških bratovskih skladnicah, pri oni jugoslovski bratovski skladnici, pri kateri so bili nazadnje zaposleni in! so tudi zaposlili za upokojitev. Ta bratovska skladnica naj posreduje za svoje člane in radi hitreje rešitve lahko opremi posamezno prošnjo že tudi z vsemi potrebnimi podatki.

Izseljenski izaslanik Kraljevine Jugoslavije v Nemčiji.

Hud udarec izseljenskim upokojencem iz Nemčije. Davčni urad v Bochumu, Nemčija, je predpisal vsem rudarjem-invalidom, katerim izplačuje Knappschaft v Bochumu rentnino, prihodninski 10% davek za 4 leta nazaj. Invalid-rudar, ki ima n. pr. 43 R. M. mesečne rente, mora plačati za prelečena 4 leta 206 R. M. davka, to se pravi, da skoro pol leta ne bo dobival rente.

Naš izseljenski izaslanik v Düsseldorfu, splošno znani marljiv duhovnik g. Maks Goričar, preiskuje, dali je naložitev tega davka upravičena ter intervenira, da bi se ta udarec za naše izseljenske invalide odpravil, ali vsaj do skrajnosti omilil. Želimo prečistitemu g. Goričarju najboljši uspeh ter se mu zahvaljujemo za njegove mnogoštevilne požrtvovalne korake

Meerbeck. — Društvo sv. Barbare je imelo meseca januarja svoje letno občno zborovanje. Nova volitev odbora je prinesla zopet skoro ves star odbor nazaj. predsednik Ivan Lindič, blagajnik Jožef Koželj, tajnik Martin Sapotnik, podpredsednik Vitus Slatner, II. tajnik Matija Umek, II. blagajnik Stefan Gande. Vse pohvale vredno je bilo poročilo tajnika Sapotnika. Zelo

lepo je poročal o praznovanju rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra iz Düsseldorfa, katerega so se udeležili vsi predsedniki obeh zvez. Ob isti priliki se je v življenje poklical še enkrat imenovani odbor Osrednje zveze, v katerem so po zastopnikih raznih naših društev včlanjena vsa društva. Za predsednika te Osrednje zveze je bil imenovan g. Pavel Bolha. Za drugega predsednika pa g. Ivan Lindič, ter še ožji in širši odbor. Ožji odbor se sklicuje ob vsaki potrebi skupaj, ter je posvetovalnega značaja. Širši pa po dvakrat na leto Upamo, da bo ponehal ves prepir, v kolikor je še obstojal, v eni ali drugi organizaciji Zveze; ena, kot druga ostaneta popolnoma neokrnjeni pri svojih notranjih ureditvah. Ta korak je bil potreben in od naše strani že zdavnaj odobran. Ovirale so nas še samo nekatere, od druge strani rabljene metode. Potrebno pa je tudi, da dokažemo, kot najbolj močna kolonija v Nemčiji Jugoslov. državljanov v Westfaliji in Porurju enotno fronto napram tukajšnjim oblastem kakor tudi napram naši mili domovini. Nič manj pa je potrebno skupno delovanje za ohranitev odnošajev med nami, našo domovino in Nemčijo.

Karnap. — Naša zveza je imela letno občno zborovanje 28. januarja pri katerem so bili navzoči duhovni vodja čč. g. Tensundern, izseljenski izaslanik čč. g. Maks Goričar iz Düsseldorfa ter skoro vsi predsedniki društva sv. Barbare ter predsednice Bratovščine Živega Rožnega Venca. Po celotnem poročilu predsednika Lindiča je prevzel besedo čč. g. V. Tensundern, nato g. komisar. Dalje je podal letno poročilo blagajnik g. Vabič, za tem g. Sapotnik kot tajnik. Poročila so bila vsa odobravana. Prešli smo na novo volitev predsednika. Vollo se je na liste, in je bil izvoljen enoglasno Ivan Lindič. Vsi drugi odborniki so bili voljeni z vzdigom roke, tako da se ni v odboru ničesar spremenilo. H koncu je g. komisar razdelil več lepih knjig za društvene knjižnice. Razšli smo se z dobro voljo in v trdnem prepričanju, da bo na novo izvoljeni odbor storil vse na narodnem in verskem in kulturnem polju za pospeševanje naših organizacij. Obenem so se razdelili na seji tudi darovi kraljeve banske uprave za pomoč k otroškem obdarovanju, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. K temu pripomočku je pomagal naš nepozabni g. konzul Vladimir Rybar, katerega bomo s težkim srcem pogrešali. Premeščen je bil v Beograd.

Gladbeck. — Zlato poroko sta obhajala rojaka Franc in Marija Križnar, prvi doma iz Sv. Jurija pri Kranju, druga v Mengšu. Pet let je Križnar služil pri vojaki in l. 1901 je prišel s svojo ženo na Westfaliko. Od leta 1906 stanuje v mestu Gladbecku. Imel je šest otrok, od katerih je že pet umrlo; ena hči že živi, namreč gospa Jegličeva, ki je zavedna Slovenka. Splošno je zlati par zelo priljubljen in spoštovan pri Slovencih in Nemcih. Oba zlatoporočena sta bila vedno pri katoliških slovenskih društvih in oba dajeta po svoji poštenosti in po svojem krščanskem življenju najlepši vzgled. Dan zlate poroke je bil velik praznik. Že na predvečer je nemški cerkveni pevski zbor farne cerkve prav lepo zapel podoknico... V soboto 3. februarja se je zbrala velika slovenska množica in je pred hišo pozdravila zlatoporočena z lepim slovenskim petjem. Zastave društva sv. Barbare in rožnenske bratovščine in okoli 300 Slovencev je spremlilo ta zlati in blagi par v lepem sprevodu v cerkev. Pred oltarjem v sredi vseh Gladbeških Slovencev je gospod konzistorijalni svetnik Tensundern nagovoril zlatoporočena in porabil ob tej priliki — prvokrat v Nemčiji — zbirko svetih obredov ali slovenski obrednik. Vsi so bili ginjeni do solz, ko je gospod Tensundern omenil lepe kraje, katere sta takrat zapustila, ko je prebral pismo presvetlega škofa ljubljanskega: „in želim, da bi Vama Bog dal še mnogo srečnih ur na svetu, in da bi Vama bogato povrnil vso zvestobo in Vaju poplačal tudi za to, da sta z lepim krščanskim življenjem dajala mlajšim lep zgled in tako počastila slovenski narod in ljubljansko škofijo, ker na tujem oboje sodijo po življenju ljudi, ki od tu prihajajo. Bog Vaju obilno blagoslovi!“ Med sveto mašo smo latinsko in slovensko peli in molili za zlatoporočena in za slovenski narod. Tudi presvetli gospod škof münsterski Klemens Avgust grof pl. Galen je podaril lepo sliko, katero je izročil zlatoporočencema pristojni gospod župnik Grünefeld, ki je Slovencem zelo naklonjen. Popoldanska slovesnost, h kateri sta povabila društvo sv. Barbare in rožnenska bratovščina svoje člane in članice, se je v veliki dvorani vršila prav po domače. Starešina je prinesel kot svatbeno darilo v oprtnem košu svatovsko pogáčo... Veliko govornikov je čestitalo zlatoporočencema; zlasti predsednik društva sv. Barbare, Jože Dobrav, je podčrtal v svojem nagovoru visoke zasluge, ki jih imata zlatoporočena za slovenska društva in jima izrekel najprisrčnejše čestitke v imenu obeh društev. Slovenska godba je igrala domače pesmi, otroci so lepo deklamirali in vsi so zapeli stare slovenske pesmi. Razpoloženje je bilo tako izvrstno in tako „lušno“, da je celo

še 80 letni jubilar Križnar plesal kot mladi slovenski fant. Vsa slovesnost v cerkvi in v dvorani je zopet nemški javnosti pokazala, kako se ljubijo Slovenci med seboj in je zopet povišala ugled, ki ga uživajo Slovenci povsod na tujem.

Belgija.

Eysden. — 18. marca so naši Barbaraši v Eysdenu uprizorili veseligr „Kakršen gospod, takšen sluga“. Nihče bi ne mislil, da so med njimi taki igralski talenti. Prireditev je bila prav dobro obiskana. Uprizorjena je bila v prid nabave knjig za knjižnice.

Winterslag. — Dne 2 aprila so Barbaraši iz Winterslaga uprizorili kar dve krajši burki: „Ljubosumnost“ in „Tihotapci“, obe tako ljubko in odlično. Nastopila sta tudi še pevska zbor iz Eysdena, Waterschaya. Igralci in pevci so bili deležni burnega aplavza in priznanja. Po prireditvi se je razvila domača veselica.

Eysden. — Zvonaši iz Eysdena so uprizorili 15. aprila igro „Za tretjo goro“, ki je vsebinsko težka. Dobro izvežbani igralci so nam že ljubi znanci, katere smo že večkrat videli na deskah tukajšnjih odrov.

Zwartberg. — Barbaraši v Zwartbergu so si nedavno ustanovili svoj lastni dramski odsek.

Ob velikonočnih praznikih nas je obiskal č. g. p. Preac iz Leuvena. Imel je službo božjo v Waterschayu, Winterslaga in Zwartbergu. Čutimo prijetno dolžnost, da se č. g. p. Preacu najtoplejše zahvaljujemo za požrtvovalnost in ljubezen, ki mu je velela na to misijonsko pot. Srečni smo bili i mi, da nam je bila dana prilika očistiti si dušo in sprejeti velikonočno Jagnje.

Eysden. — Dne 15. aprila nas je ponovno obiskal č. g. Oberžan. Tako smo imeli tudi mi lepo priliko za velikonočno spoved.

Holandija.

Tudi letos smo praznovali najveličastnejši praznik cerkvene leta kar najslovesnejše. Iz vseh kolonij, tudi iz najoddaljenejših Lutterad, so se naši dragi sorojčki pripeljali v Heerlerheide, kjer se je ob 5. zjutraj pričela cerkvena slovesnost po določenem sporedu.

Sodelovala je naša godba iz Brunssuma, mešan pevski zbor iz Heerlerheide pod vodstvom holandskega g. kapelnika. Oboji so s svojim prelepim izvajanjem zelo povzdignili svečanost praznika. Procesija se radi pičlo odmerjenega časa ni mogla razviti izven cerkve, kot se je prvotno nameravalo, temveč le v cerkvi. Med procesijo in pred sv. mašo so zapeli pevci in šolski otroci par velikonočnih pesmi. Med sv. mašo je igrala godba in mešan zbor je zapel tako lepo in točno vedno lepe naše velikonočne pesmi. Kot ena sama družina smo skoro vsi prisotni pokleknil k mizi Gospodovi. Velikonočno jagnje nas je združilo in nam podelilo svoj blagoslov. Saj smo že ob času sv. misijona s pomočjo blagega patra dr. Romana Tomina, slekli starega človeka in razorali svojo ledino in se še pri velikonočni sv. spovedi pripravili na to prelepo slavlje. Č. g. Oberžan nam je po globoko zamišljenem govoru vili v naše duše dih pravega velikonočnega veselja, ki se je prelilo v mir, globok mir v Kristusu. In ko so se pri povzdigovanju zganile zastave vseh obstoječih katoliških društev. Njemu-Kralju v pozdrav, nas je Jagnje božje poljubilo — Spravni poljub, poljub miru je zabrisal rane in boje. „Svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim“...

Šli smo v novorojeni dan s pesmijo v duši „Jezus je vstal od smrti: razveseli se kristjan —“ In s poljubom miru in sprave.

Hoensbroek: Selč Rudolf, blagajnik Zveze jugoslovanskih katoliških društev sv. Barbare v Holandiji nam je poslal znesek 112.— Din kot članarino za sledeča društvo in člane: Društvo sv. Barbare, Brunssum, Društvo sv. Barbare, Heerlerheide, Društvo sv. Barbare, Hoensbroek in g. Volovšek N. v Hoensbroek. — Vsem se najpriskrnejše zahvaljujemo.

Heerlerheide. — V mesecu marcu smo se oddolžili materam našim. Dan 18. marca smo si izbrali za proslavo „materinskega dne“. Že lanska proslava nam je bila ena izmed najlepših. Mali naši so ji dali svoj poseben izraz. Oni so povedali v svojem pestrem programu svojim mamicam vse ono lepo, kar čuva sleherni v svoji duši: sveto ljubezen materi-mučenici, svetnici in globoko hvaležnost materi-učiteljici, vodnici naši že izza najmlajših, rosnih let.

Pri letošnji proslavi so sodelovala poleg najmlajših tudi dekleta dekliskega krožka iz kolonij Heerlerheide, Brunssum, Rumpen in Heerlen s petdejanko „Roka božja“. Vse gledalce je globoko pretresel padec, trnjeva pot in preporec mlade Kristine. Za ves trud, ki so ga dekleta položile v igro in za vse

njihovo prizadevanje, da bi se čim bolj uglobile v vlogo, smo jim zelo hvaležni, pripravile so nam res lep užitek. Bog jim povrni! Govor č. g. Oberžana nam je obogatil duše, saj smo ob njem doživeli vso veličino matere naše telesne in si ogreli naša srca ob misli, ki nam jih je nanizal o Mariji — naši nebeški materi. Nezabrisna bo ostala nekaterim tudi slika, ki nam jo je podal v svojem govoru o duhovni materi.

Zveza jug. društev sv. Barbare v Holandiji Odbor si šteje v čast in dolžnost, da radi krivih tolačenj sklepov zveznega odbora poda sledečo izjavo:

Zvest svojemu namenu po § 1. točka 3 društvenih pravil takoj, kjer je bilo malo upanja kaj doseči. Dalje hvaležno ugotavlja sledeča dejstva: po posredovanju našega izs. duhovnika č. g. Oberžana in našega kr. konzula g. Duponta v Heerlenu so a) nekatere občine dosedaj redno podpirale naše brezposelne kot svoje občane, b) mnogim ubožnim družinam so občinske ubožne blagajne dajale podporo na izrečno prošnjo č. g. Oberžana. c) Izposlovali so se potovalni stroški v rudnikih, in sicer v državnih rudnikih do zadnje postaje, Oranje-Nassau rudniki do Ljubljane. Rudnik Laura je prvotno določil, da plača samo oženjenim rudarjem le do jugoslovanske meje. Na posebno prošnjo č. g. Oberžana je rudnik ugodil, da plača do Ljubljane vsem, tudi neozženim. č) Invalidom in bolnikom so se izposlovali potni stroški iz rudniških ali občinskih ubožnih blagajn. Iz rudniških ubožnih blagajn se je izdala nekaterim še izredna podpora. d) Zveza je na predlog č. g. Oberžana osnovala svojo podporno blagajno, v katero je imenovani sam prispeval čez 100 gold. in iz katere se je po pravilih te blagajne članom podpora izplačevala. Pač pa mora naš odbor na žalost ugotoviti, da je prejšnji odbor zlorabil to ubožno blagajno in je iz nje vzel vsoto 25 gold., ter se s tem denarjem peljal v Düsseldorf. Denar torej, ki je bil določen za najbolj revne, je prejšnji odbor porabil za svoje lastne stroške. e) Naš izseljenski duhovnik pobira vsako nedeljo po cerkvah. Drugi duhovniki porabijo ta denar lahko za svoje potrebe, naš izseljenski duhovnik pa razdeli ves ta denar med naše uboge izseljence, kar se na željo lahko vsak prepriča. f) Po posredovanju našega kr. konzula g. Duponta v Heerlenu je tudi urejeno, da dobijo naši invalidi in bolniki v Jugoslavijo svojo rento izplačano po najboljšem kurzu. Odboru je čast ugotoviti, da je bilo med naše uboge tudi nekaj obleke in obutve razdeljeno po posredovanju naše učiteljice gdč. Ažman. g) Prošnja za reciprocitetno pogodbo je bila od Zveze preko konzulata že večkrat vložena na vlado; pač pa smo iz merodajnih virov poučeni, da na tako pogodbo danes ni misliti, to pa čisto iz enostavnega razloga, ker nima Holandija svojih ljudi v Jugoslaviji. Zveza se je tudi informirala pri rudn. fondu radi eventualnih izplačil vplačanih zneskov, pa je dobila pojasnilo, da se po pravilih, ki so jih sprejeli tudi odposlanci delavcev in v katerih odborih so tudi še vedno zastopani delavci, ne izplačujejo vplačanih zneskov. h) Zveza je tudi dobila pojasnilo, da na podpiranje naših brezposelnih iz Jugoslavije v tujino radi prevelike valutne razlike ni misliti: Kr. konzulat se je tudi že v letu 1931. obrnil na vlado za podporo, pa na prošnjo ni bilo odgovorjeno.

Povdarjamo, da ne obstajajo nikake konvencije, na podlagi katerih bi bili rudniki obvezni dati našim vse te ugodnosti in so v tej izjavi navedene socialne ugodnosti, ki jih uživajo naši v Holandiji, uspeh intervencij našega izs. duhovnika č. g. Oberžana in g. konzula Duponta v Heerlenu, katerima odbor Zveze izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo za ves velik trud in delo za dobrobit naših izseljencev v Holandiji, kakor tudi „našemu patru Theotimu in gdč. Ažman, saj je bilo vse njihovo dosedanje delovanje ne-le samo v socialno korist naših izseljencev, ampak predvsem tudi v čast naše domovine, in Zveza smatra samo za grdo agitacijsko sredstvo, če se od nekaterih strani dajejo ljudem napačne informacije. Kakor je pa izključila prejšnjega zveznega predsednika radi pregreškov, ki so bili v stanu vzeti nam pred tujcem naše pošteno ime, tako bode tudi v bodoče pazila na pravilno delovanje, katero ima svoje geslo v društvenih pravilih: Vse za dušni in telesni dobrobit naših izseljencev v čast nam in naši lepi domovini. Odbor Zveze.

Francija.

Pas de Calais. — Splošne razmere. Delavske razmere so slejkoprej slabe. Dela se večinoma v rudokopih po 18 dni mesečno. Drugo praznujemo. Zato nas delovne dni tem bolj gonijo, da nadomestimo praznovanje seveda ne nam delavcem v prid.

Vedno bolj se kaže želja, da bi se nas tujcev radi kako iznebili. Kompanije ponujajo prost prevoz v domovino in še nekaj denarja vsem, ki bi se prostovoljno javili. Nekaterim so

tudi že odpovedali delo, a za enkrat doličnim še ni treba iti. Visi pa vendar nad nami težka negotovost za bodočnost. Res nimamo tu posebnih dobrot, a kos boljšega kruha le imamo, in tega danes ni povsod.

Velika noč. Praznike smo lepo obhajali. Službe božje so bile izredno obiskane in tudi lepo število rojakov je opravilo svojo velikonočno dolžnost. Imeli smo tudi ugodno priliko, ker je prišel pomagat slovenski duhovnik g. Skebe iz Merlebacha, za kar mu bodi izrečena prisrčna zahvala!

Lievín. — Pripravlja se izlet naše šolske mladine v Jugoslavijo. Udeležiti se morejo otroci od 6. do 13. leta.

Aumetz. — V Aumetzu je spovedoval za letošnjo veliko noč g. Zupančič. Mnogi ga imajo še v dobrem spominu, ko je tu pridgal za misijon pred šestimi leti. Tudi to pot je povedal: „Tako slovesno mi je bilo ko sem šel iz cerkve domov kakor doma na veliki petek.“ Pa tudi v Tucquegnieux se je zapeljal malo duše izprašati smeti, ki se naberejo kar brž.

Tucquegnieux - Marine. Odpusti so prenehali in tudi „praznikov“ ni več, a kaj pomaga, ko so pa zaslužek znižali na najnižjo vsoto, kar se je dalo. Na velikonočno nedeljo je bilo precej ljudi pri sv. maši, tako da je naš izseljenski duhovnik izrazil svojo zadovoljnost in željo, da bi bilo vsako nedeljo tako. Žalibog pa ta želja ni bila uslišana. Na belo nedeljo so namreč bili pri sv. maši zopet samo tisti, ki redno hodijo. Par dni pred veliko nočjo nas je obiskal monseigneur g. Zupančič. Namesto pirhov mu je marsikateri dal svoj mešček grehov, kar je gospod še z večjim veseljem vzel, kakor kaj drugega. — Na dnevnem redu je sedaj kegljanje. Kantinerji in društva kar tekmujejo med seboj, kdo bo hitrejši in kdo bo več dobil. Zdi se pa, da nobeden ne bo imel „dosti kšefta“. Denarja ni več nikjer in kjer ni, še vojska ne vzame pravijo. Bomo pa še drugič kaj povedali.

V Giraumontu se je slovenski cerkveni pevski zbor združil s francoskim in skupno so na velikonočno nedeljo zapeli Foersterjevo latinsko sv. mašo. Šlo je precej trdo pri vajah, ker Francozi niso veliko vajeni štiriglasnega petja, pa so se s pogostimi vajami premagale vse težave. Tako je bilo na praznik res mogočno petje, ki je slovesnost lepo povzdignilo. Zanimivo je, da so Slovincem pri slovenskem petju pomagali peti tudi Francozi.

Združene države Ameriške.

V Ameriki je deloval 50 članski odbor pol leta pri ugotovitvi, da je potreben nov priseljeniški zakon.

„Odbor je našel, da so sedanji priseljeniški zakoni bili kos sedanji depresiji, in je mnenja, da se sedanje omejevanje priseljevanja nadaljuje, ker ne samo odgovarja najboljim interesom Združenih držav, marveč večinoma tudi najboljim interesom onih samih, ki bi hoteli biti priseljenci. Bilo bi nesmisleno — trdi poročilo, — da bi ob tolikih milijonih nezaposelencev, odprli vrata inozemcem, ki bi zapustili svoje zavetje v rojstni domovini, da pridejo sem poiskat delo namesto katerega bi pa našli mizerijo.“

Slovenska narodna podporná Jednota v Chicagi obhaja letos 30 letnico ustanovitve. Od datuma svoje ustanovitve, 9. aprila 1904, do 31. decembra 1933 je Slovenska narodna podporná jednota sprejela 86.854 članov v oddelek odraslih in 36.860 članov v mladinski oddelek, skupaj 123.714 članov.

V istem času je Slovenska narodna podporná jednota izplačala podpor:

bolniških	dolarjev	8,842.984-56
smrtninskih	„	3,953.638-94
odškodninskih in operacijskih	„	1,147.728-18
izrednih	„	181.298-67

Skupaj dolarjev 14,125.650-35

Čez štirinajst milijonov dolarjev, to je po sedanjem tečaju 700,000.000 — Din.

Kanada.

Priseljenci iz Kanade v Zedinjene drž. Ameriške.
Vprašanje: Sem naturaliziran Kanadski državlján, ravno tako moja žena. Moj sin, ki mu je sedaj 18 let, se je rodil v Kanadi. Ali moremo priti v Združene države kot priseljenci izven kvote?

Odgovor: Le Vaš sin, ki se je rodil v Canadi, ima pravico do izvenkvotne vize. Vi in Vaša žena sta podvržena kvoti one zemlje, kjer ste se rodili. Okoliščina, da ste postali Ka-

nadski državlján po naturalizaciji, nič ne spreminja v tem pogledu. Ob tej priliki omenjamo, da dandanes tudi inozemci, ki so izven kvote, le s težka dobivajo vizo, kajti konzuli zahtevajo obširne garancije, da ne bo priseljenc padel na breme javnega dobrodelstva. To pa radi nezaposlenosti v Združenih državah.

Avstralija.

Velika nesreča je zadela jugoslovanske izseljence okoli zlatega rudnika Kalgoorlie in Boulder-City. Kakor na drugem mestu poročamo, so začeli avstralski domorodci sovražiti tuje-rodce, osobito tudi Jugoslovane. Dne 30. januarja 1934 so napadli jugoslovansko, 2000 oseb broječo naselbino ter jo zažgali. Ubili so pri tem tudi 2 jugoslovanska rojaka. Škoda je neizmerna. Naš konzul g. Marič je napravil potrebne korake. Naš bivši minister g. Ivan Pucelj je nakazal tem nesrečnejem kot prvo pomoč 25.000 Din.

Kakor je izseljeniški komisariat objavil je nastavljena v Perthi oz. Fremantle kot izseljeniška izaslanica gospodična Margita Plenkovič. Ista namerava otvoriti šolo jugoslovanskega narodnega obrta in sicer v Fremantle, Avstralija.

Prosimo naše slovenske rojake - izseljence, ki kaj vedo o nesrečah Slovencev pri navedenem napadu v Kalgoorlie in Boulder-City in o koristi šole gdč. Plenkovič, ter o njenem uradnem delovanju naj o tem poročajo „Izseljenškem Vestniku“. Posebno pa bi želeli izvedeti naslove ponesrečenih Slovencev.

Za izseljenski Arhiv so nam poslali:

Rev. Aleksander Urankar: Letno poročilo župnije sv. Štefana za l. 1933.

Rev. Benigen Snój, Detroit Mich: Letno poročilo župnije sv. Janeza Vianaja za l. 1933.

Very Rev. Matija Šavs, dekan, Shakopec Minn.: Župnijski koledar za l. 1934 in „Catholic Art Calendar“ za l. 1934.

Anton Grdina: 1.) Stenski koledar tvrdke A. Grdina & Sons za l. 1934; 2.) Stenski koledar s sliko matere z detetom tvrdke A. Grdina & Sons za l. 1934.

Rev. John Oman, Cleveland O.: „Vestnik“; Letno poročilo župnije sv. Lavrenca za l. 1933.

„Amerikanski Slovenec“, Chicagi: Stenski koledar Edinost Publ. Co za l. 1934.

Prosveta, uredništvo Chicagi Ill.:

1) Žepni koledar S. N. P. J. za leto 1931

2) Koledarček S. N. P. J. za l. 1930.

3) Opravilnik (Ritual) S. N. P. J.

4) Zajedalci, Ivan Molek.

5) Slovensko - Angleška slovnica.

6) Upton Sinclair — Jimmie Higgins, Molek Ivan.

7) Pravila S. N. P. J. 1933.

8) Zapisnik 10. redne konvencije.

9) Med brati, spisal Ivan Molek — igra — (3 izzite).

10) Hrbtenica, spisal Ivan Molek — drama — (3 izzite).

11) Zakon Biogenezije.

12) Poročila glavnih odbornikov 10. redne konvencije.

13) Zapisnik 9. redne konvencije.

14) Zapisnik 8. redne konvencije.

15) „Tridesetletnica“ društva „Slavija“ S. N. P. J.

16) Pater Malaventura. — Zvonko Novak.

17) Zgodovina Ameriških Slovencev, S. N. P. J.

Hvala lepa vsem, ki so kaj poslali.

Amerikanski Slovenci pridejo na poset v domovino.

Kakor vsako leto, tako pripravljajo tudi letos naši ameriški rojaki izlete v večjih skupinah v domovino. Prijavljeno je, da bo prispela večja skupina pod vodstvom g. Kollandra dne 24. junija. Družba sv. Rafaela in Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani, bosta našim rojakom priredila v Ljubljani slovesen sprejem.

BANKA BARUCH, PARIS 15 Rue Lafayette 15

pošilja za naše izseljence denar zanesljivo v domovino.

Ker naš list principijelno ne prinaša inseratov, objavljamo na tem mestu, namesto inserata, da smo dobili vse zneske poslane potom Banke Baruch v redu.